

FIRENZE

SAN MINIATO AL MONTE

Deze kloosterkerk werd in 1086 op een hoogte van 138 m. (Firenze ligt op 50 m. hoogte) gebouwd op een plek waar al in de 8ste E. een heiligdom ter ere van de H. Miniatus, een eremiet-martelaar uit de 3de E., betuigd is. Het is, samen met de doopkapel, het belangrijkste Romaanse monument van Firenze. Haar schitterende wit-groen marmeren gevel is van ver te zien.

Omgekeerd heb je van hier ook een prachtig uitzicht over de stad en de Val d'Arno, door Bertus Aafjes een "parel in een oesterschelp" genoemd. Het panorama is nog indrukwekkender - zij het iets

verderaf - dan de massaal om die reden bezochte **Piazzale Michelangelo**. Dit plein ligt \pm 40 m. lager, en werd in de 19de E. met de voor die tijd kenmerkende leegheid ingericht.

De **voorgevel** vertoont in de benedenzone een prachtige ductus van vijf bogen op drie-kwartzuilen, die herinnert aan de narthex (voorhal) van de vroeg-christelijke basilieken, een grote openheid aan het hele vlak geeft, en de achterliggende structuur weerspiegelt. De hogere gedeelten dateren van later: het bekronend tympanon en het mozaïek

(Christus tussen Maria en de H. Miniatus) zijn 13de - eeuws.

Hij is een schoolvoorbeeld van wat men de "proto-renaissance" is gaan noemen: ook al is de kerk Romaans (zie het tijdstip!), een aantal versieringsprincipes gaan terug op dezelfde principes waarop de Renaissance zich gaat steunen. Gans de inslag van de gevel is aan de oudheid (in Italië tastbaar aanwezig!) ontleend: de vlak-geometrische motieven, de profielen van de lijsten, de nissen aan de buitenkant, de gegroefde pilasters.

Het **interieur** is nog wat ouderwets en een voorbeeld van het basilicale type: geen dwarsschip, een open dakstoel. Toch is er een evolutie: door de grote afstand tussen de zuilen groeien de zijbeuken samen tot één ruimtegeheel. En doordat gordelbogen de beide schipwanden verbinden, ontstaat er een beginnende indeling in traveeën.

In het **schip** van de kerk herneemt de wandversiering in horizontale banden de geometrische motieven van de gevel. In het marmeren inlegwerk in de **vloer** bemerk je de tekens van de dierenriem, duiven en leeuwen. Het **tabernakel** is in 1448 gemaakt naar een tekening van Michelozzo. In de **zijbeuken** zijn er fresco's uit de 13de -15de E., en is er links de **kapel** van de kardinaal van Portugal. Deze fraaie renaissancekapel (\pm 1470) is een prachtig geheel van architectuur, schilderkunst en beeldhouwkunst,

en quasi intact bewaard. Voor de architectuur (A. di Manetto, een leerling van Brunelleschi) stond de Oude Sacrestie van de S. Lorenzo model. A. Baldovinetti schilderde de gracieuse Maria Boodschap links. Maar dé blikvanger is het grafmonument voor de kardinaal, een meesterwerk van A. Rossellino.

De **crypte** is erg suggestief met haar kruisgewelven op 36 zuiltjes.

Het **presbyterium** (priesterkoor) verheft zich, naar laat-Romaans model, hoog (3,30 m.!) boven het schip van de kerk. De **sacristie** (achteraan rechts) bevat o.a. een fresco-cyclus (uit 16 delen) van verhalen uit het leven van de H. Benedictus. De invloed van Giotto is duidelijk zichtbaar in dit werk van S. Aretino (einde 14de E.) met zijn verhalende toon en de plastische uitdrukking van de figuren.

Het **hekken**, dat het eigenlijke koor afsluit, en de **preekstoel** daar vlakbij vormen een zeldzaam geheel van romaans beeldhouwwerk. In deze erg verfijnde en (hoofdzakelijk) met geometrische motieven versierde sculptuur uit 1207 is de klassieke inspiratie duidelijk merkbaar: het lijkt wel houtsnijwerk! De halfronde **absis** tenslotte roept met haar zes halfronde zuilen in groene marmer uit Prato die vijf bogen ondersteunen het motief van de gevel terug op. Het geheel wordt afgesloten door een groot mozaïek uit de 13de E. dat een zegenende Christus voorstelt tussen Maria, de H. Miniatus en de symbolen van de evangelisten.